Työehdot-osasto/Sahlberg

3.5.2024

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Kirjallinen kuulemispyyntönne 29.4.2024

**U 14/2024 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta direktiiviksi lapsiin kohdistuvan väkivallan ja seksuaalisen riiston sekä lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/JHA korvaamisesta**

Euroopan komissio on antanut 6.2.2024 ehdotuksen (COM(2024) 60 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi, jolla muutettaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2011/93/EU lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen korvaamisesta.

Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on tehostaa lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjumista varmistamalla, että teknologian kehitys on huomioitu sekä kriminalisoinneissa mahdollisina lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan tekotapoina että keinoina tutkia ja selvittää näitä rikoksia. Lisäksi direktiiviehdotuksen tarkoituksena on tehostaa rikosten ennaltaehkäisyä ja torjuntaa, vahvistaa rikosten uhreille tarjottavaa tukea sekä edistää osapuolten välistä yhteistyötä rikosten ehkäisemisessä ja torjumisessa niin kansallisesti kuin jäsenvaltioiden välilläkin. Direktiiviehdotus on osa EU:n strategiaa lasten seksuaalisen hyväksikäytön tehokkaammaksi torjumiseksi vuodelta 2020.

SAK pitää direktiiviehdotuksen tavoitteita kannatettavina. SAK pitää positiivisena sitä, että valtioneuvosto pitää periaatteellisesti kannatettavana sitä, että EU:ssa on yhteiset vähimmäissäännökset vakavista lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista.

SAK kiinnittää tässä asiantuntijalausunnossa huomiota erityisesti työelämään liittyviin säännöksiin. SAK:n pitää kannatettava sitä, että direktiiviehdotuksessa ehdotetaan muutettavaksi 12 artiklaa siten, että jatkossa työntekijöitä ja vapaaehtoisia rekrytoivilla työnantajilla ja vapaaehtoistehtävien järjestäjillä olisi aiemman oikeuden sijaan velvollisuus pyytää rikosrekisteriote lasten kanssa työskenteleviltä. SAK pitää tätä kannatettava erityisesti lasten turvallisuuden parantamisen näkökulmasta.

Suomessa asiasta on säädetty lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetussa laissa (504/2002) sekä lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä annetussa laissa (148/2014). Ensiksi mainitun lain 3 §:n mukaan rikosrekisteriotteen pyytäminen on jo säädetty työnantajan velvollisuudeksi silloin kun rekrytoidaan henkilöä

tehtäviin, joissa hän on henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisten kanssa. Poikkeuksena velvollisuuteen on kuitenkin 2 §:n 3 momentin mukaan tilanteet, joissa työ kestää yhden vuoden aikana yhteensä enintään kolme kuukautta.

SAK kiinnittää huomioita, ettei U-kirjelmässä ole otettu kantaa siihen, täyttääkö Suomen nykyinen lainsäädäntö direktiivin vaatimuksen kyseisen poikkeussäännöksen osalta. Tähän liittyen SAK kiinnittää huomioita siihen, että esimerkiksi varhaiskasvatusalalla epäpätevien ja lyhytaikaisten sijaisten käyttö on lisääntynyt. Tämä seikka – yhdessä sen tosiasian kanssa, ettei työnantajalla ole velvollisuutta selvittää poikkeussäännöksen alaan lukeutuvien henkilöiden rikostaustaa – on herättänyt huolta alalla toimivien keskuudessa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot lakimies Katariina Sahlberg
katariina.sahlberg@sak.fi
puh. 044 423 5894